

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
43

ISSN 1211-7250
ISBN 80-86023-36-2

BRNO 2002

Na základě provedeného záchranného archeologického výzkumu lze konstatovat existenci zavalené novověké krypty ze 17.-18. stol., která zaujímala téměř celý prostor zkoumané plochy. Podle nově získaných poznatků nelze prokázat ani existenci starší středověké krypty v místě pod vítězným obloukem, která mohla být výstavbou novější krypty zcela zničená.

Josef Unger, Petr Kos, ÚAPP Brno

Literatura:

Hašek, V., Kovárník, J. 1999: Geofyzikální prospekce a archeologický výzkum v areálu bývalého minoritského kláštera ve Znojmě. PV 40 (1997-1998), 434-438.

Hašek, V., Dostál, P., Tomešek, J. 1995: Zpráva o archeofyzikální prospekci na akci Znojmo – minoritský klášter. MS AÚ AV ČR Brno.

Kos, P. 2001: Znojmo 2001, minoritský klášter. ÚAPP Brno NZ čj. 12/02.

Resumé:

Znojmo (Bez. Znojmo), Minoritenkloster, Přemyslovců Str. 6. Mittelalter (13.-15. Jh.), Neuzeit (17.-18. Jh.). Kloster, Krypta. Rettungsgrabung.

ZNOJMO (okr. Znojmo)

Minoritský klášter, ul. Přemyslovců 6. Středověk. Kostel Nanebevzetí Panny Marie, opevnění. Záchranný výzkum.

Stavba minoritského kláštera byla situována na SZ okraji středověkého města Znojma uvnitř hradeb, se kterými bezprostředně sousedila. Klášter je postaven na nevýrazné ostrožně orientované SZ-JV směrem, jejíž nadmořská výška je 296 m n.m. Proti případnému vojenskému přepadu byl areál nejlépe chráněn ze SZ příkrými stěnami hlubokého údolí Gránického potoka (220 m n.m.). Stavba sousedila se Znojmským hradem (JZ směrem 100 m), SZ směrem byl vynikající výhled na Hradiště sv. Hypolita a SV směrem na kupeckou cestu vedoucí od Moravských Budějovic.

Ostrožna je tvořena granitoidními horninami dyjského masivu. Výchozy tohoto rozsáhlého geologického tělesa je možné sledovat v prostoru, který je vymezen Horními Dunajovicemi na severovýchodě, Suchým vrchem u Šatova a Tasovicemi na východě, rakouskou Kremží na jihu a Podmolím na západě. Na sledované lokalitě jsou horniny dyjského masivu překryty zvětralínami a půdními profily na spraších o malé mocnosti.

Záchranný výzkum byl vyvolán generální opravou stavby bývalé nemocnice, která se nachází Z od kláštera minoritů a bezprostředně na ni navazuje (ul. Přemyslovců č. 8). Z tohoto důvodu byly

budovány nové inženýrské sítě, které procházely přes pozemek kláštera.

Výkopem kanálu byl zachycen pětiboký polygonální závěr presbytáře kostela Nanebevzetí Panny Marie, jehož stavba nese architektonické prvky typické pro období II. pol. 13. stol. až I. pol. 14. stol. (kolem roku 1274 – po roce 1330). Orientace kostela ve směru SV-JZ s kněžištěm na SV straně stavby je dána polohou stavby mezi dvěma kláštery (minoritů a klarisek), jejichž obyvatelé jej používali ke společným náboženským obřadům. Dokumentovány byly vnější opěráky č. 1 a 2 a vnější strana zdi závěru presbytáře (délka 2,40 m), která se nachází mezi nimi. Na jejich stavbu bylo použito místní granitoidní horniny dyjského masivu, opracované do přibližně kvadratického tvaru a kladené na plocho a spojené maltou. Zdivo nese výrazné stopy poškození způsobené demolicí kostela v roce 1840. Okolní zásyp, tvořený především stavební sutí, obsahuje části lidských kostrních pozůstatků v sekundární neanatomické poloze. Lze předpokládat, že k porušení hrobů došlo již při výstavbě kláštera klarisek a kostela Nanebevzetí Panny Marie. Výzkumem se potvrdil tvar presbytáře, který je zachycen na mapě kláštera z roku 1819, uložené v Moravském zemském archivu (fond B 19, fascikl 6).

Také výkop pro vysokonapěťový kabel procházel prostorem výše jmenovaného kostela, jeho JV vstupní částí. Byla zde zachycena část Z obvodové zdi kostela, základové zdivo nosného oblouku, který odděloval hlavní loď kostela od vedlejší lodi klarisek, a terakotové neglazované dlaždice položené do malty, tvořící podlahu kostela.

Výkop, který bezprostředně navazoval na JV okraj budovy bývalé nemocnice, zachytil část zdiva bašty, která byla součástí městského opevnění. Narušena byla její S stěna a její SZ konec se zaobloval (lze předpokládat, že Z stěna byla vyzděna do pravidelného půloblouku) a její SV roh, na který kolmo navazovala V stěna. Vzdálenost mezi V a Z rohem činila 9 m, výška dokumentovaného zdiva 5,0 m a jeho šířka 1,0 m. Vnitřní prostor bašty byl do výšky 2,6 m vyplněn suťovým kuzelem (tvořeným kameny menších rozměrů), na který bezprostředně navazovala požárová vrstva. Bašta mohla plnit svoji funkci v období mezi rokem 1226 (kdy bylo založeno město Znojmo, které dostalo právo stavět hradby) a 15. stol. (do kterého spadá fragment brněnského poháru, pocházející z uložení nad požárovou vrstvou). Nalezená bašta se nachází v prostoru, který je z hlediska opevnění města hradbami neznámý – mimo jiné také vzhledem k velké stavební činnosti v prostoru minoritského kláštera.

Tomáš Berkovec, Jaroslav Šmerda. JMM Znojmo

Resumé:

Znojmo (Bez. Znojmo), Minoritenkloster,
Přemyslovců Str. 6. Mittelalter. Kirche. Fortifi-
kation. Rettungsgrabung.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 43 (2001)

Vydává:	Archeologický ústav AV ČR Brno Královopolská 147, 612 00 Brno E-mail: infor@iabrno.cz http://www.iabrno.cz
Odpovědný redaktor:	Doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
Redakce a příprava pro tisk:	Mgr. Bakázs Komoróczy, Ing. Petr Škrdla, PhD., PhDr. Lubomír Šebela, CSc., Alice Del Maschio, Miroslav Lukáš
Jazyková úprava:	PhDr. Jan Balhar, CSc.
Na titulním listě:	Plastika medvěda z Pavlova (kresba J. Svoboda); letecký snímek Mušova a Pálavy (foto O. Šedo)
Tisk:	BEKROS
Náklad:	350 ks

© 2002 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00